

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИЙМАЄ ДОГОВОРІ ПРО МИР

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Міжамериканська Конференція для Вдержання Миру на своїм другім пленарнім засіданні прийняла односторонньо проголошені договори 21 американських держав про збірне забезпечення та невимішування в війну. Цими договорами кожна з тих держав зобов'язалася радитись іншим, коли вибухне війна між двома американо-американськими державами, коли вибухне війна між якоюсь американською і позаамериканською державою та коли буде загрожений десь у світі мир.

Члени конференції раді з того, що Злучені Держави прийняли угоду про невимішування в війну між двома американськими державами. Вони радіють теж, що угодою немовби погребано доктрину американського президента Монро. Конференція останнього теж машинерно для вдержання миру в Америці.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ ПАРАДИ.
ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт заявився за те, щоб інавгураційні церемонії, що мають відбутись 20-го січня на знак починання другої каденції його президентури, відбулися без шумних парад.

Між іншим пропущено інавгураційний бал. Парада вулицями міста має бути коротка й складатись лише з військ, кадетів і моряків військової флотії.

СТРАЙКИ ЗАКРИВАЮТЬ ФАБРИКИ.
ТОЛІДО (Огайо). — Через страйк робітників закрито три великі фабрики підприємства „Либі-Овенс-Форд Глес Ко.“ у Толідо, Огайо, у Чарлстоні, Вест Вірджинія і Шріпорті, Луїзіяна. Покинули роботу коло 7,000 робітників.

Таке саме число покинуло роботу в околиці Пінсбурга, де страйкують робітники 5 фабрик скла, що належать до підприємства „Пінсбург Плейт Глес Ко.“ Робітники допомагають закрити шапи й вищої заплати. Для симпатії з цими робітниками вийшли на страйк робітники підприємства „Либі-Овенс-Форд Глес Ко.“ в Отаві, в стеті Ілінойс.

Всі ці фабрики виробляють скло для автомобілів. Автомобільні фабрики покищо не мають через страйк клопоту, але можуть мати, як страйк потребає довше.

БОРОТЬБА ЗА ЮНГО.
НЮ ЙОРК. — Робітничі організації запроте-стували проти цього, щоб міський уряд купував для міста бізнесові машини від підприємства „Ремінгтон Ренд Ко.“, бо воно веде протиробітничу політику.

Посадник міста Ля Гвардія розслідує справу й до кількох годин відклінав контракт між міським урядом на доставку бізнесових машин. Цей контракт давав підприємству замовлення на доставку машин вартості 125,795 доларів.

ТРУДНОЩІ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВУГІЛЬНИХ БУТЛЕГЕРІВ.

НЮ ЙОРК. — На зборах „Антрасайт Клуб у Нью-Йорку“ виступав директор одної великої вугільної фірми в Філадельфії з рефератом про труднощі боротьби проти вугільних бутлегерів. Він казав, що головна трудність лежить у тому, що за постановами закону люди, що обвинувачують інших за бутлегерство вугля, мусять під присягою ствердити, що вугель, за котрий вони позивають, справді крадений. Отже обвинувачі мусять мати свідків, що прослідкували вугель від копальні аж до задержання воза.

ВИБОРЧІ ОБМАНСТВА.
КЕЙП МЕЙ КОРТ ГАВЗ (Нью Джерсі). — На переслуханні в справі останніх виборів, що ведеться в місцевім суді, сталися 6 нових свідків, що під присягою зізнали, що вони за гроші голосували при останніх виборах по кілька разів. Гроші давали їм організації Републіканської Партії.

ЗА ПИТАННЯ СТЕРИЛІЗАЦІЇ.
НЮ ЙОРК. — Заходами ньюйорського міського департаменту шпиталів відбулася в новім будинку для умових недуг у шпиталі Белю лікарська нарада в справі умових недуг. Діскутовано на ній перадовсім питання, чи треба лікарю бовніватися за ухвалення закону про стерилізацію людей, котрі хоріють на тяжкі умові недуги, як передчасна деменція та манічна депресія.

Д-р Кенеді, професор умових недуг у Ньюйорськім університеті, говорив, що, не зважаючи на те, що в Нью-Йорку є 40,000 осіб, хорих на ці дві недуги та що хорі на них становлять дві третини всіх пацієнтів усіх міських шпиталів, лікарі ще не знають, звідки ці недуги беруться. Він заявлявся проти стерилізації людей, хорих на ці недуги, як це робиться в Німеччині, бо, мовляв, стерилізація звела би все людство до людей, умово обмежених.

6 МІСЯЦІВ АРЕШТУ ЗА СЛОВА „ПОЛЬСЬКЕ БИДЛО“

На стації в Медзілєсо під Варшавою перед відходом поїзду зчинилася сварка між інж. архитектом Ехескелем Співаком і кількома жінками, що намагалися дістатись до переліду. Співак не допуслав до вагону, а одної хвилини кинув на адресу жінок слова: „Польське бидло“. Епілою цієї справи розігрався в окружнім суді, де за образу польського народу засудили інж. Співака на 6 місяців арешту.

„ПОРТУГАЛЬЦІ“ У ВАРШАВІ

Тому кілька місяців появи-лися оголошення в різних часописах, що шукають готівки під застав брильянтів. Оголошення давала пара обманців, що підписувалася по португальськи: Фернандо де ля Гарсія й Мальюос. Усім, хто згодюшувався, показували кожну брильянтку, які оцінювали в ювелірському магазині. Вартість брильянтів була 20,000 зл. за штуку. Під застав кожної штуки жадали по 10,000 зл. Капіталістів аніжалося багато. До кишені „португальців“ впало понад 800,000 зл. Обманець запакував брильянти в коробочки, лякував їх і клав на магоневий столик. Таким робом старанно упаковану коробочку доручували кожному. Тому кілька днів згадані „португальці“ покинули готель, а капіталісти зірвали печатки, щоб згрозешевити брианти. Та тут і виявився цілий обман. Замість брильянтів у коробці лежала картка з написом: „Найновіша школа мудрости для найвищих лихварів“. За останній тиждень вплинуло понад 400 скарг від пошкодованих. Устійнили, що в готельній кімнаті стояв магоневий столик, налашований у той спосіб, що по натисненню пружини запаквана й залякована коробка западалася до середини столика, а на її місце вискакувала такасама коробка з карточкою в середині. Власті розіслали за обманцями телеграми по цілій Європі.

СХОПИЛИ ЗАЛІЗНИЧОГО УСИПЛЯЧА.

В поїзді Демблін — Варшава звернули увагу на двох таємничих, підозрілих панків, які намагалися розмову з чоловіком, що їхав самітно, й подали йому папіроси. Закуривши папірос, пасажир заснув, а з цього скористалися оба панки й обікрали зовсім самотнього пасажера. Це все завважив залізничний персонал, який намагався схопити цих панків, але один з них вискочив з вагону й утік; другого арештували. Це якийсь Каз. Рибальський з Варшави. При ньому знайшли присягальні папіроси.

РОЗШАРПАНИЙ МЕДВЕДЕМ.

У зоологічному городі в Штрасбургу трапився смертний припадок якогось жертвовця вправ дозорця городу, розшарпаний медведем. Коли дозорець приніс їсти медведю, одна з медведів відсунув кістку й кинувся на дозорця. По кількох хвилинах надбігла жінка Покрів'яленого дозорця, який зліз з медведя, якого застріляв. Тяжко ранений дозорець помер від ран.

САМОГУБСТВО ВІВІВНИЦІ.

Панна Говн Морган з Ленсінг, Міддлсекс, що недавно то-ж застріляла свою товариш-ку на передодні її шлюбу, по-біснулася в тюрмі, в котрій вона дожидала суду. Скрутила собі шнур з нічної сорочки. Лікар, що розслідував її у-жовий стан, каже, що вона терпіла на нервовість, що ме-жувала з божевільям.

ПОІЗД - ПРИМАРА В ВАРШАВІ.

„Вечур Варш.“ повідомляє: „Сьогодні шез підміський поїзд, що нормально виходив зі стації Тлуш у год. 7:05 рано. Цього поїзду надаремно чека-ли подорожні на стації Воломін, Кобиляка, Осуф, Зельонка й Зомкі“. Покищо невідомо, що трапилося з цим поїздом, бо до вилеського двірця, де він повинен був прибути в год. 7:50, не доїхав. Може стрінула його така сама доля, як поїзд, що про нього пишуть: „Кілька днів тому паровіз згубив 5 вагонів з подорожними, а тепер щез цілий поїзд“.

ЗЛОЧИН ПІД ВПЛИВОМ ФІЛЬМИ.

В болгарському місті Стара Загора зачався 24-літній торго-вельний помічник на 17-літ-ньо гімназистку, яку любив, і застріляв її перед шкільним будинком, а описав самий по-товинив самогубство. В листі, що його він залишав, подав як причину злочину становище батьків своєї лубки, які не годилися на це одруження. Безпосередньо вплинула на його рішення фільма „Маєр-лінг“, що її він оглядав мину-лого вечора. Подібність арх. Рудольфа довела його до злочину.

ЖІНКА ПОДРУЖИЛАСЯ З ЖІНКОЮ.

Доглядачка окружної ліч-ниці в Ковлі, Ліпінська, вий-шла замуж за якогось Степана Вісьневського. По вінчанні мо-лода жінка переконалася, що її муж це жінка. Про це від-криття Ліпінська повідомила поліцію, а окремо внесла скаргу, що перед вінчанням Вісь-невська вимагала в неї грошей. Слідство виявило, що Вісьнев-ська має 25 літ, а від 20 років носить мужське вбрання. Справу розглянув суд, який у-жорив її на основі амістії.

ОЖИВ, СПЛАТИВШИ ВІРИ-ТЕЛІВ.

Якийсь М. Гольдштайн, що мав коло 100,000 зл. дову за товари, скликав своїх вірите-лів і, лежачи в ліжку, заявив, що незбаром умре, а ще пер-ед смертю бажає вирівнати свої робовязання. Може це вчинити, але, а 40 проц. Віри-тели згодилися на це предло-ження, а коли на другий день згодилися до гроші жінка Гольдштайна заявила, що її муж номер уночі, а вона має тільки 20,000 зл., які може ви-платити за векселі, що є в ру-ках вірителів. Вірителі него-дилися й на таке. Вони звер-нули векселі й взяли малі гро-ші. Другої днини небіжчик „о-жив“ і появився на місті, що б-вакувати товар за готівку. Ві-рителі заскаржили цього „не-біжчика“ до прокуратури.

ПОМЕРЛА, БО НЕ ДІЖДА-ЛАСЯ МУЖА.

В Глушках, повіт Ріне, тра-пився оригінальний випадок самогубства 29-літньої Стенані Мяхінової. Вона відбрала собі життя в день вінчання своєї молодшої сестри. Як виявилось, Мяхінова відбрала собі життя тому, що всі її сестри вийшли за муж, а вона тільки одна залишилася дівчиною. Самогубниця залишила в клунку шлюбу сукню.

ПОТОНУЛИ В ЧЕРЕМОШІ.

В Розтоках, повіт Косць, 23-літній Степан Волошинюк переїздив возом, запряженим у пару коней, через ріку Черемош. Та вода прибула й охо-пила віз, кої й Волошинюка. Вони потонули в ріці. Тіло Волошинюка добули напроти церкви в Розтоках, а коні 15 миль долі ріки.

ЛЯКЕРОВАНІ ГУДЗИКИ В ПАЧКАХ ЗОЛОТА.

На польсько-німецькому кордоні коло Люблинця схо-плено п'ятьох підозрілих лю-дей, які намагалися дістатись на німецьку сторону. Функціо-нарі прикордонної сторожі завважили, що всі мали на вбраннях лякеровані гудзики. Виявилось, що гудзики є зі шдирого золота. Цим робом згадані люди домагалися ви-везти з Польщі золото, що має вартість мільона золотих.

П'ЯТЬ САМОГУБСТВ ОДНОЇ ДНИНИ.

З Пйотровський, держ. ліс-ничий у Солотвині, повіт До-лина, стріляв собі в голову зі службового карабіну. — В Тур-ції, коло Коломиї, Ева Друкер під впливом розстрою нервів скочала до глибокої кєрпачі й утонула. — В Делятині скочи-ла до Пруту й утонула 58-літ-ня Г. Гольдштайн. — У Нім-ціщині, повіт Рогатин, повістив-ся у куртку 57-літній Іван Ци-бух, правдоподібно внаслідок п'яркового терпіння. — В Підго-родді, повіт Рогатин, втоку-ла в місцевому потоці Марія Памірник.

КАСУЮТЬ „ВІНЧАННЯ З РУКАВИЧКОЮ“.

В Голандії був здавна зви-чай „вінчання з рукавичкою“. Коли молодий жив у далекій колонії в Азії й не міг прийти, то дівчина могла в Голандії звінчатися — з його рукавичкою. Тепер у парла-менті внесено законопроект, щоб скасувати той звичай, бо дрихати з далеких колоній можна тепер легко, скоро й доволі дешево.

ВІЗНИЦІ ВИХОДИЛИ ПІЧЧЮ З ВІЗНИЦІ „НА РОБОТУ“.

У в'язниці в Сьроді (Поль-ща) в'язні відчинили собі в Но-чі при допомозі підроблених ключів браму й виходили на волю де в порозумінні з про-ступниками доконували різ-них злочинів і проступків. Цих в'язнів підозрівають м. і. у тому, що ограбили під Яро-славцем молочара з Яшкова, постріляли й побили польо-вого та обікрали кооперативу „Згода“ в Сьроді. Приписують їм також убивство дозорця жидівського окопська. Одно-го в'язничного сторожа при-чинили в урядуванню.

КРИТИКА АРХИПЕНКОВОЇ РІЗЬБИ ПОГРУДДЯ ШЕВЧЕНКА

ЛЬВІВ. — Д-р Михайло Драган описує в фей-летонах „Діла“ виставу Асоціяції Незалежних Українських Мистців, у яких подає ось такі кри-тичні завваги про виконане в Америці О. Архипен-ком погруддя Шевченка:

„Найбільший наш різьбар, один з найкращих різьбарів загального сучасного мистецтва, Олександр Архипенко, представлений на виставі одною різьбою — погруддям Шевченка.

„Погруддя Шевченка трохи заскакує глядачів. Загал звик до банальних дядьків у кожусі і смуше-вій шапці, а тут маємо зовсім оригінальну інтерпре-тацію Шевченка. Архипенкова різьба до слів Шев-ченка: „В Україну ідїть, діти!“ Шевченко-пророк вказує всім майбутнім українським поколінням ціль життя. Вказує могутньою рукою і величез-ною сугестивною силою виразу обличчя, перед-усім очей. Дійсно, неможливо захочатися перед наказним жестом Архипенкового Шевченка. Ходи-мо по всій виставі і ці очі і ця рука нас переслідую-ють. Це їх завдання переслідувати аж до наслід-ків. Ці очі дивляться нам у душу. Такої могут-ньої руки і такого сильно збудованого експресій-ного черепа голови тяжко знайти в сучаснім різь-барстві Європи“.

(Це є те саме погруддя Шевченка, яке знахо-диться в міськкім музеї міста Літройту і яке заку-пив У. Н. Союз у дарі для Українського Музею в Стемфорд, Конн. — Ред.)

НОВА УКРАЇНСЬКА ТВЕРДИНЯ.

ЛЬВІВ. — Щоб українські міста стали знов дій-сно українськими з українським міщанством, ремі-сництвом і купецтвом, Львів матиме другу украї-нсько-промислово бурсу. Вже зібрано на цю ціль гроші і закуплено два доми. І вже відбулося по-свячення нової бурси. В програму ввійшли такі точки: промова, продукції хоу питомців і мандоли-нної орхестри.

ВІЧА З ПРОТЕСТАМИ.

ЛЬВІВ. — Вся українська преса є повна звітів з різних галицьких міст, у яких відбулися віча про земельну справу і протестом проти нової хвилі кольтонізації українських земель польським еле-ментом.

ЗМІСТОВА ПРАЦЯ „ПРОСВІТИ“.

ЛЬВІВ. — У товаристві „Просвіта“ відбулася пресова конференція, на якій була заступлені пред-ставники 19 українських національних часописів, крім радикального „Громадського Голосу“ й орга-ну еп. Хомишина „Нової Зорі“ (ред. д-р Назарук), що веде кампанію проти „Просвіти“. У звіті по-дано, що „Просвіта“ має поверх 3,000 читальні і виховує тепер поверх 300,000 членів.

АНГЛІЯ И ІТАЛІЯ ПРИХОДЯТЬ ДО ПОРОЗУМІННЯ.

ЛОНДОН. — З урядових англійських кругів по-відомляють, що небавом буде підписаний між Ан-глєю й Італією дружний пакт, який забезпечувати-ме нинішній стан на Середземному морі. Англій-ський уряд фактично погодився вже на італійський підбій в Етіопії і навіть задумує небавом забрати своє посольство з Адіс-Абаби. А італійський уряд заручив, що не буде прямувати до пересунення сил на Середземному морі. Останнє приречення від-носилось головню до Балкарських островів, які досі були в еспанським посіданнях, а які, як кажуть, хотіла окупувати Італія. Ці острови мають велике стра-тегічне значіння й колиб їх хотіла окупувати Італія, то її положення значно скріпилось, а англійське ослабло. Цим пактом буде закінчена остаточно дипломатична війна, що з хвилею етіопської вій-ни була розвинулася між цими двома державами.

З ЕСПАНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

МАДРИД. — Революційні війська ген. Франка наступали на позиції урядових військ. Їх наступ відбито. Уважають, що цей наступ це тільки вступ до загальної офензиви, яку ген. Франко задумує в найближчих днях розпочати. Його літаки далі бомбардували столицю, як також сусідні містечка. Сім революційних літаків бомбардували перший раз за час горожанської війни міста Каталонії: Порт Бов і Кулеру. Своїми тяжкими бомбами вони роз-били залізничний шлях і стріляли експорт пома-ранч до Франції, що через цю лінію правильно від-бувався.

ФАБРИКАНТ ДАЄ ЛІТЕРАТУРНІ НАГОРОДИ.

ПРАГА. — Брат відомого чеського фабриканта обуви, Батя, назначив п'ять нагород у сумі \$1,750 за найкращі праці, які найвірніше зясовували головні засади науки Томи Масарика в його підході до „по-зитивного життя, до праці і до правди“. Праці ма-ють бути написані чеською або словацькою мовою. Той сам фабрикант назначив також нагороду для найкращого журналістичного твору.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1899

Published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 51-53 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ВІЯВИТЬСЯ ПРАВДА

Любовна афера бувшого англійського короля Едварда з двічі розведеною американкою Велі Сіммонс іще далі не сходять з перших сторінок світової преси. Вона ще далі є сенсацією, хоч Едвард, що зрікся престолу, покинув Англію і став уже ніби приватною людиною. Виходить, що ця справа ще ніби не цілком закінчена, коли йде про Англію, де минулої неділі найбільший церковний достойник англійської церкви, архієпископ з Кентенбурі, вважав іще за потрібне на радіо заатакувати мораль Едварда, за що стрінувся майже з загальним осудом преси, а навіть самого духовенства. Осуд архієпископа дав навіть бідному населенню нову притоку думати, що Едвард став дійсно жертвою-шляхотської класи та церковної гієрархії.

Очевидно, що до нині ніхто не знає, як це сталося, що в Англії за один тиждень полагоджено так справно таку велику кризу. Як знаємо, багато часопіснів широко розписувалися з цієї нагоди про велику політичну мудрість і зручність провідних мужів Англії, про високу моральну поведінку англійців, про святість і символ королівського престолу, що держиться великими чеснотами тих, що на ній сидять, і т. п. Але й цікаве те, що передає тепер Вашингтонський кореспондент часопису, "Ди Нью Йорк Таймс", що то поставився до Едварда негативно, а зм'як доперва при його прощальнім слові. Ото згаданий кореспондент подає, що щойно надійшли з Лондону перші довірочні звіти про абдикацію Едварда. Одержали їх різні посольства, але держать усе ще в тайні. Але з того, що вже можна було перевірити, виходить, що замах на Едварда уже давно був добре підготований, і то в усіх подробицях. Болдвін давно вже переговорив цілу справу з тими кругами, які бажали Едварда усунути. І тому все пішло так скоро й так гладко. Зате дійсні причини цієї події будуть виявлені пізніше, аж тоді, як появляться спомини Едварда. Отже виходить, що властиву правду зможемо пізнати доперва за якийсь час, бо, як каже кореспондент, сама любовна афера властиво не відіграє тут ніякої ролі. Тільки використано для цілком інших цілей.

А тепер ще одна справа, що дотичить самого Едварда. Він заявив, що міг би совісно працювати як король для народу, колиб мав при собі підпору в особі жінки, яку любить. Отже тепер він готов ту підпору мати. Готов мати щастя, за яким тужив. І крім цього матиме ще поважні матеріальні засоби, щоб вигідно жити і не працювати. І тому вийде на верх, чи Едвард дійсно визнає якісь вищі засади і чи дійсно так симпатизує з бідним народом, як про нього пробували писати. Не буде цього, якщо він, як і інші здетронізовані королі, буде тільки волочитися з одного забавового місця на друге й грати в голфа, їздити на перегони, грати в бриджа і т. п. Та можливо візьметься за серйозну працю. Ось тому і про цю справу годі тепер сказати останнє слово.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина "ВОЛИНІ".

З редакції: Забороняється. Авторські права застережені.

(81)

По короткій перерві Елисей пристрасно сплює і киває головою. Він видно сам собою невдоволений. Після без ніяких передмов висловлює продовження своєї прикろї думи в голос: — А який чорт знає, що ми не руські, а українці? Я за руського царя воював, чинив, татари командували. Дід наш польських харизм, що збунтувалися, по лісах косяю витинав... Звідки я мав знати, що син мій має за Україну встати? Га? Що я Бог, чи пророк? Правильно! Ми ось бунтуємо! Може там і є яка власть, що думає добре, а хто її в нас бачив, чи знає? Чому ніхто не покажеться, не скаже: народе, чортє, бісе, чи як там!... Так і так. Ми от, мовляв, задумали царя й Росію збурити, а на їх місце Україну встановити. А після розкази все честь-честь про ту саму Україну. А не отак на галай-балай... Україна! Україна! А яка Україна, що за Україна, звідки Україна?... Здравствуйте вам... Ось ми за Україну, мовляв. Добро пожалувати, будьте з нами, бо ми так само говоримо, як і ви... Мало хто сьогодні не так само, як ми, говорять... Не, не... Це це не все.

А от із цієї книжки видно: царі й королі гризлися за наші землі, а ми їм помагали. От і так. Але царство наше, царство руське знали ми всі і в душі носили його. Ось дечки Хмельницький Богдан до царя московського царство руське прилучив і я сам у Києві бачив його памятник. На баському коні, ніби на небо виплигнути хоче... І на памятнику виковано: "Єдина неділимая Росія". От що... А я це, як в Якутському полку старим унтер-офіцером служив, не раз бачив: не єдино неділимая. Кацапи, були кацапами. Ми, хахли — хахли, Татари, яких я сам учив, татари. І раз Хмельницький управляв нашим краєм, значить він був наш князь руський, що до Московщини зі союзом пішов. От як... І Московщина, як з цієї книги бачу, союз зломала, землю нашу в пустиню обернула, імя наше собі присвоїла, а нас назвала хахлами — значить кінць. Значить нема більше дружби. Значить ти мені, а я тобі вороги смертельні і нічого нам не поможє, хіба брань войскова!

А за той час, потайки від народу, край наш Україною став. Хто знав про це? Співали про

О. С.

РОЗГРОМ "НАЦІОНАЛЬНИХ" КОМПАРТІЙ

"Генеральна лінія" комуністичної партії, партії Сталіна, вже означилася ясно. Прямує вона до ліквідації комуністичної партії і до заміни її відданим диктаторові чиновницьким апаратом. Цікавіші сторони виказує ця нагітка Сталіна на большевиків на "окраїнах" союзу. Отже насамперед в Україні показується, наскільки вірті союзу партії преси, що там знову віджили сепаратистичні течії, що серед партійців, тисячу разів пересіяних кризів большевицьке сито, завелись українські сепаратисти, які навіть з Коновальцем нібито підтримують зв'язок! А що сепаратистів треба нищити, то скількість заарештованих в Україні вносить згубу 60-000 люда. Арештовани в справі Коцюбинського признаються до всього, до чого їм кажуть признаватися їх кати.

У Білій Русі пята частина партійного складу виметена геть, або заарештована, або видалена ("чистка"). На Кавказі лютею приятель Сталіна Бері, який "вчищує" вірменську і грузинську партію від сепаратистів. Ще драстичніші заходи пороблено на Далекім Сході, в зв'язку очевидно, з напруженням союзу - японським. Майже всі секретарі обласних комітетів і міських комітетів партії впали жертвою нової "чистки" партії. Навіть "Особая Краснознаменная Дальневосточная Армія" мусіла піддатися основній "чистці". Взагалі в розкладі і складі російських чоловічих урядовців, партійних і непартійних, на Далекім Сході зайду великі зміни. Майже всі союзу консули в Манчуку, завізані до Москви: консуль у Харбіні (Славуцький), в Мукдені, в Цзікарі. Таксамо завізані до Москви союзу політичний представник у Китаї, Богомолов. Готується мабуть "розформування" цілого союзу апарату урядового і партійного на Далекім Сході. Примара, що стала дійсною німецько-японського порозуміння, не дає спати володарам Кремля...

Наскільки можна судити з

дуже добре спрепарованих (щоб закрити правду) статей союзу часописів, справа йде тепер про що інше. Не про звичайну, чергову чистку партії, що повторяться стало в певних відступах часу. Навіть не про ліквідацію "старих большевиків", не про ліквідацію старого негідного диктаторові старої верхівки партійного апарату. Йде про боротьбу з "місцевим" націоналізмом. З "націоналізмом". Це може засильно сказано. Але не менше треба вжити цього слова. Бо з одної сторони цинічне скинення маски, якого допустився Сталін, що круто повернув курс на російський патріотизм, на вивіщення російського народу, батька і опікуна всіх інших, "дрібних", цей курс міг відчинити очі навіть останнім туманам в "національних" партіях, які ще вірили в комунізм і не бачили за большевицькою диктатурою відновленого російського імперіалізму. З другої сторони, внутрішнє і міжнародне становище СССР стало так гостре, — по невдачі у Франції і в Іспанії, по порозумінні Берліна з Токиєм — що навіть найлояльніші "малороси", грузини, вірмени і т. д. стали для російського "отечества" людьми непевними, яких треба позбутися. Спершу такими непевними були Хвильові і Шумські, потім Скрипники, тепер Коцюбинські (в міру зросту клопотів СССР). Завтра тими нелояльними можуть стати Любченки і подібні їм типи у Вірменії, Грузії, Білорусі і т. д.

Гасло "Росія для руських", яке знайшло своє обґрунтування у відновленій теорії про культурну і всяку іншу вищість російського народу серед народів СССР, стає метою, до якої йде Сталін. У тревозі, в страху, в непевності завтра всі "інородці", навіть партійні, мусять піти геть. Довіряти можна лише москалям. Тим пояснюється нова "чистка" і нова нагітка на місцеві сепаратизми. І ми, як приятелі всього ясного, можемо тшитися, що Сталін почав ставляти точки над і. Є багато дурнів, які їх потребують...

ЯК НАМ ДИВИТИСЯ НА ЛЕМКІВСЬКИЙ РУХ В АМЕРИЦІ

Серед деяких кругів українського громадянства можна замітити цікаве явище: дуже часто не звертається уваги на суть річі, тільки на її зверхню форму. У нашому випадку менше звертається уваги на те, чим почувуються поодинокі українські племена, а більше на те, яких регіональних назв уживають вони й чому саме вживають їх. Це останнє питання дуже, часто виводить нас зорсім непотрібно з рівноваги, що свідчить про нашу безкритичну нетолерантність та поверховне розуміння справи.

Безсумнівно було би багато краще для всіх нас, колиб ми не потребували числитися з ріжними регіональними розбіжностями, які виникли внаслідок фатального політичного положення нашого народу, однак дійсність привневолює нас до цього. Зокрема привневолює нас лемківська дійсність. Як уже було вказане в попередній статті, ніхто не може запевнити, що лемківська психіка з її питомими рисами вимагає окремого підходу, окремого вимкового трактування. І не важна повинна бути сама форма трактування лемківської справи, а суть її дощільності. Кажучи іншими словами, не важне те, як будеться підходити до лемківської справи, тільки щоб цей підхід приніс у висліді залуку лемківської вітки з матернім українським пнем. А цей саме вислід мала на увазі Організація Оборони Лемківщини, коли зав'язувалась.

Автім, чи усунеться взагалі колісця ці ріжні назви поодиноких племен українського народу, можна сумніватися. Адред у всіх народів, навіть дуже культурних і від віків держаних, існують ріжні племена з ріжними назвами. Чи німці не мають баварців, саксонців і інших? Чи поляки не мають гуралів, кашубів, мазурів і багато інших племен? Але це не перешкаджає їм у нічому, бо не важне є те, скільки даний нарід має племен і з якими назвами, а важне є, щоб усі племена знали, до якого

народу вони належать, і щоби перед чужинцями називались одною національною назвою! А до цього ми власне прямуємо, хоч визнаємо ріжні провінціональні назви.

Зрештою, колиб ми вже хотіли викидати назви лемків, бойків, гуцулів та подольків, тому, що вони ріжняються між собою самою назвою, то в такому випадку, ідучи послідовно в редукуванні назв, треба було б також викинути назви поодиноких сіл, як Гладичів, Заліщики, Синевідське, Жабе, бо вони теж ділять нас на гладичів, заліщичків і т. д. Чи не було це абсурдом?!

Незвичайно гарно було б ствердити, що в нас нема ні лемків, ні бойків, ні інших, а тільки українці, колиб це твердження відповідало дійсності. Воно може відповідати дійсності, але хіба в такому змислі: є в нас лемки, бойки, гуцули й інші племена, але всі вони творять один Український Нарід!

Здається притім, що ті, які рішуче виключають таку зріжничковану номенклатуру, най-

менше причинилися до цього, щоб затерти ріжницю між поодинокими племенами нашого народу й витворити в них сиборницьке почуття.

Сумніви, начебто провідники чи Організація Оборони Лемківщини прямували до якоїсь окремішності, до витворення особіного "лемківського народу", є щонайменше смішні, бо не можуть мати жадних основ. Вже те саме, що акція організування лемків в Америці вийшла з ініціативи та на припорушення такого загально знаного всеукраїнського товариства як "Просвіта", вказує, що та акція є загально українська. Приписувати провідникам цієї акції якісь сепаратистичні наміри, значило б приписувати їм наївність. Бо й якже здорово думаюча людина може припускати, щоб з лемківського племена, яке на численне всього 500 тисяч, можна було створити окремий народ?!

Коли схочемо безсторонньо осудити працю Організації Оборони Лемківщини, то скажемо найвище, що вона вводить зріжничкування праці. А зріжничкування праці не є зовсім розбиванням її. Навпаки, таке зріжничкування виходить найчастіше на користь загалу.

Михайло Дудра, відпоручник "Просвіти".

В ПАМ'ЯТЬ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ (1886—1936).

Львівське Ставропигійське Братство, що з таким подивугідним розмахом, узялось разом з єпископом Гедеоном за розбудову українського церковно-культурного життя, не попустило й такої важної ділянки культури, як освіта.

Таким робом, поруч церкви, поруч друкарні й друкування книг, зявилися заходами Братства за благословенням єпископа й антіохійського патріярха Йоакіма, що тоді прийхав був до Львова, перша у Львові українська школа, а там далі шпиталь і інші установи.

Наука у братській школі розпочалася 350 літ тому, в 1586 році. Першим учителем став дімоційський і еласонський архієпископ Арсеній, що вчив грецької та церковно-словянської мови, другим, що теж учив уже від 1586 р. був незвичайно талановитий Степан Зизаній. Колиж 1588 р. відіхав зі Львова архієпископ Арсеній, на його місце став учителем Кирило Транквіліон Ставровський.

Про устрій школи довідуємося з "Порядку шкільного" з 1586 р. Тут окреслено, який повинен бути учитель, які його обовязки, а далі подано програму навчання.

Ось вона: "Школи львовское наука починається. Напервей научившись складов литер, потом кграмматики учат, при том же і церковному чину учат: читанью, спеванью; также учать на кождый день, абы дѣти един другого пытал по грецку, абы ему отповѣдал по словенску, и тыжь пытаються по словенску, абы им отповѣдано по простой мовѣ, и тыжь не маюти собою мовити простою мовою, едно словенскою и грецкою. А так нынѣ тому учатся, до больших наук приступуючи, ко диалектице и реторице, которые науки по словенску переведенные вынайденно в школь львовской рускимъ языком списано, диалектику и реторику и иные философские писма, шкоде належачие".

Наука в школі носила характер, і скрізь тоді, церковно-філософський. Вчили тут кілька мов: грецьку, латинську, церковно-словянську, яку дуже докладно віржиляли від "руської" чи "простой", а згодом теж і польську.

сім наук визволених (свобідних). На те дістала школа окремий привілей короля в 1592 р., що своєю грамотою затверджував навчання сімох свобідних наук.

Як виходить із програми, була це, якби сьогодні можна назвати, середня школа, що мала свою власну підбудову, ніжчу школу, де вчили грамоти.

Вага цієї першої української школи незвичайна. По-перше тому, що тут приймали дітей усіх верств: багатих за оплатою, бідних "за прости Біг". Це дало змогу неодного чоловіка з нижчих верств вивести "в люди". "Порядок" окремо наказував учителям однаково добре відноситися до всіх учнів: "Учити даскал і любити маєт дѣти вси заровно, як синов богатих, так и сирот убогих и которые ходят по улицам живности просящи, як который ведле силы научитись может, толко не пильнѣй единого ніж другого учити".

Маємо багато свідочств, що рівень науки був у школі дуже високий. Зокрема здобула школу признання патріярхів: Мелетія Пігаса та Кирила Лукаріса.

Львівська братська школа стала взором для інших українських шкіл, що густою мережею покрили Галичину, Волинь і Київщину.

Знову ж учителі школи, зокрема Зизаній і Ставровський, зуміли створити тут по важний науковий осередок. Тут видаються шкільні підручники, зокрема заходами учителів і учнів відома граматика грецької мови, "Грамматика сложенна от различных грамматик, спудейми иже в львовской школь", переклад Мелетія Александрійського "О христіанском благочестіи к Іудеом отвѣт" (1593) і інші книжки, в тому числі перша українська друкована педагогічна книжка, вибрана Бєсїда про виховання дітей, перекладена з Івана Золотоустого, попереджена інтересною віршованою передмовою про вагу й користь з науки й навчання (1609).

Зокрема високо розвинулося в школі проповідництво під проводом визначних проповідників-учителів, як Ставровський і Зизаній. — Все те записало львівську братську школу в історію українського шкільництва якнайкраще. — (Новий Час). Е. Ю. Пеленський.

це? Співали ми: повій вітре на Україну... Але то десь там далеко земля та лежала... Так звалася вона. Сьогодні, видно, все так звати хочуть. От як... А власть українська, може те пер і є в Києві... Але в нас ні... У нас ще Росія. Ніхто у нас не пронявся Україною, тому і не диво, що ми бунтуємо. Хай би не боялися нас, а прислали якого оратора і все... Хіба ти не бачив, скільки книжок розкидали між людьми оті о, що революційно почали... А щож українці? Чому нічого нема?...

— Є, — каже Володько. — Он і Захар знає. У семінарії "Просвіту" роблять. Хуру книжок привезли... — Мало! — різко і твердо заявляє Елисей. — На Держмань не хуру, а сто хур треба. У кожному хату. Хай не пожалують грошей. Осики вистане на папір, а книжка хоч чорта впече. Тай не одна книжка. Живе слово повинні між люд пустити. Скажім: хто не знає читати... А є такі, — взяв книжку і скурив. А живе слово всіх сягне. Чому Петлюра цього не робить?...

— Сам він усього не може зробити. Стільки міст, стільки сіл, — пробую захищати Петлюру Володько. — То... Хм... Сам. Сам ні. Наказ треба дати. Післати когось. Мало горлаїв? Дивним став Елисей. Він ніби сам на себе сердиться. Книжку цупко тримає у правій руці. Він сердиться, що все так

ніби просто, а ніхто як слід не зробить. Чому, мовляв, нема тебе чоловіка. Сказав так і є так. Не бере цієї ночі сон. Усі знають, що діється сьогодні в світі. Володько довго вичікує поки дядько не піде спати, щоби скористати з його таємничої книжки. Нарешті до справи втручається Одарка. Вона сердиться: — Старе дупло, а вічно з отими книжками носиться. І на що вони тобі?...

Хоч це відноситься до Елисея, алеж йому не догарає, бо це не первина. Як розтолкуєш "йй", що значить книжка? Де є таке слово? Чиж зрозуміє вона, сухенька, оточена клопотами, горшками, кумами, жінка, що поза тим існує величний світ — ширині, вдовжин, взад і вперед, на безліч віків і верстов... Що в тому світі живуть люди... І люди творять історію, вбгану ось у цю купку повязаного паперу. Візьмеш його, піднесеш під ніс і твій короткий погляд стає безконечно довгим. І відкривається перед ним страшна картина, подібна на страшний суд. І чуєшся ти великим суддею насупленими бровами, бо серце твоє болить — чому так, а не так, сталося? Береш вагу, кладеш на терези добро і зло й бачиш безліч зла і так мало добра. І думаєш: ні. Далі так не сміє бути. Моя мудрість — велика мудрість. Я зроблю так, як сам Бог хоче.

Перед моїми очима тисяча помилок, які я розумію, відчуваю і які напевно тепер обмину. Предки! Я болю вашими хитами, але я благословлю вашу відвагу, за якою ви їх робили, щоби показати мені, як їх обминути.

Елисей думає. Після кладе книжку і виходить на двір. Поки вернувся, Володько вже заводив книжкою, відхилив першу завісу до входу її великого світу і захлинувся ним.

Увійшов Елисей. Постояв коло Володька, а після каже: — А знаєш... Коли вони змаралися, сам радів. Требаж нам твердой влади. А ось тепер... Вийшов, знаєш, на двір, щоби послухати на Здолбуні... Чорна ніч і тихо. Шкода, що вони пішли туди. Вони ж пішли, щоби покласти на наше село і на наш люд вічну пляму ганьби... А хібаж це справедливо?.. А хібаж наше село не ліпше зі всіх сіл, що є навколо? І як то так?

Ці питання заскочили Володька. Як на них відповісти. Він подумав і сказав: — Може то тому, що тут стрілося дві сили. Сила порядку і сила не порядку. Сила не порядку взяла верх. А зрештою, хто знає. Оті матроси... Саміж ви сказали, що Сергій все знає, бо він усе бачив. Він бачив, хто ана що. Він усе торочить про Леніна і Маркса. Ви ж чули. (Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що річні збори відбулися в неділю, 20 грудня, в годині 2-їй пополудні, під ч. 34 Бич ул. Просимо всіх членів і членіць прийти на означений час, бо конгр. комісія дасть справоздання з діяльності урядників за минулий рік, по чім буде вибір уряду на наступний рік. Припоминаємо довшим членом, щоб були так добрі і привітні та вирішили свої залежності, щоб не перетягати дову на наступний рік. Надіємось, що всі члени придуть на річні збори. Неприятні члени будуть покрані згідно до статуту по 25 ц., а урядник 50 ц. — Г. Монок, пресд.; М. Шиманський, кас.; Л. Бих, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що попереднього місяця ми мали річні збори, але книжки не були приготувані для контролю, тому просимо всіх членів прийти на збори в неділю, 20-го грудня, в годині 3-їй пополудні, щоб все поладити як слід. Просимо членів, щоб всі мали книжочки платіжні з собою на збори, а особливо ті, котрі не були на минулих зборах. Збори відбуваються в Петра Бекши, 2114 Тустин ул. — Іван Катериняк, секр.

КАРТБЕРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 20 грудня, в годині 2-їй пополудні. Напоминаємо довшим членів, щоб в тім останнім місяці сповнили свою належність, щоб не перенести дову на наступний рік. Просимо членів, щоб в тім місяці всі члени заплатили свої вкладки завчасу, бо секретар мусить скорше вислати вкладки, а найвище до 25 грудня. Просимо членів, щоб хоч в останнім місяці року привели нових кандидатів на членів. Постається і показати, що ви показуєте з організаційною роботою. Хто привел нових членів, відстане нагороду від У. Н. Союзу. — Гр. Волжанський, пресд.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. імг Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що річні збори відбуваються в неділю, 20 грудня, в годині 2-їй пополудні, в 435 Мейн ул. Обов'язком кожного члена є бути присутнім та вислухати справоздання урядників і контрольної комісії. Буде вибір нового уряду на 1937 рік, тому хоч раз на рік придіть і зробити все в вашу користь. — Василь Матійчук, пресд.; Сергій Віварський, кас.; Антін Вакундський, секр.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Бр. св. Миколая, від. 296, повідомляє членів, що річні збори відбуваються в неділю, 20 грудня, в годині 2-їй пополудні, в Українській Горж. Клубі, 14-та вулиця. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір нового уряду на 1937 рік. Просимо тих членів, котрі ще не мають своїх дітей вписаних до У. Н. Союзу, щоб вписали на цих зборах. — Іван Балабр, пресд.; Василь Калиновський, секр.

ДОНОРА, ПА. Бр. св. О. Миколая, від. 232, повідомляє, що річні збори відбуваються в неділю, 20 грудня, в литовській галі. Просимо всіх членів прийти на річні збори, бо будуть важні справи; буде вибір нового уряду і справоздання контролюючих за цілий рік. Просимо довшим членів вирішити свої долі. Будемо приймаати нових членів без вступного. Хто не прийде на збори буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Пікота, пресд.; Мих. Рінко, кас.; Стефан Сенко, секр.

RAIN-EXPELLER. Звільнить себе від хлопотливих болю невралгії. ПЕІН-ЕКСПЕЛЛЕР 35 ц. і 70 ц. у всіх аптеках.

НОВІ ДИТЯЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ПЕСИ

- Св. Миколай на селі в трох відслонях, 10 осіб і гурт 10 ц.
В ніч під св. Миколая, в одній дії, Ф. Коковського, 6 осіб 10 ц.
В ніч св. Миколая, А. Лотоцького, 3 картини, 18 осіб 25 ц.
Гостиня св. Миколая, В. Хроновича, 3 особи 10 ц.
Святий Миколай, М. Пеленської, 3 дії, 14 осіб 15 ц.
Різдвяна казка, дві картини, з партитурою 20 ц.
Український Вертеп, І. Габрусевича, з партитурою, 6 осіб і пастушки 15 ц.
З Колядою. Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт 20 ц.
Вертеп, різдвяна картина, І. Блажквичевої, 13 осіб 20 ц.
Різдвяний дарунок, одна дія, 9 осіб 10 ц.
Свята гостиня, М. Курцеби, дві відслони, 13 осіб, 20 ц.
Окрема партитура 40 ц.
Три Свято-Миколаївські Вистави: 1) Св. Миколай мези школярами, в одній дії; 2) Свято Миколаївська ніч, в двох діях; 3) Поміч св. Миколая, в двох діях 40 ц.
Три Князі в Вифлеємі. Найновіший вертеп для хати і сцени. З додатком дитячого вертепу „Божі Пастушки” 25 ц.
У Нуджарів, різдвяна картина в 3 діях, 13 осіб 25 ц.
Івась Характерник, сценічна картина з дитячих літ, Іван Франка, в 3 діях, 9 осіб 20 ц.
Мені тринадцятий минуло. Епізод із життя Тараса Шевченка. Песа на одну дію, 10 осіб 15 ц.
Перша кривда. Сценічна картина в 1 дії з життя Тараса Шевченка, 7 осіб 10 ц.
Розрита Могила. Сценічна картина в 1 відслоні, з хлопичих літ Тараса Шевченка, 3 особи 10 ц.
Червона Шапочка. Здраматизована казка в 2-ох діях зі співами і танками. Музичні мотиви М. Гайворонського. Друге видання. 3 партитурою. 15 осіб 30 ц.
Івась і Гануся. Здраматизована карка в 3 діях зі співами й хоромдами, 12 осіб, з партитурою 30 ц.
Покрані Калатки. Комедійка з бурсацького життя в 3 відслонях, 7 осіб 25 ц.
В дитячому садку. Сценка в 1 дії зі співами й танками, 13 осіб, з партитурою 10 ц.
Свято Весни. Сценічний образок на дві дії зі співами та хоромдами. Надається на Великдень. 5 головних осіб та гурт. 3 партитурою 30 ц.
Живий страхолуд. Комедійка з життя сільських дітей в 3 відслонях, 6 осіб 25 ц.
На Провесні. Картина в 3 діях зі співами і хоромдами. Музичні мотиви: Богдана Вахнянина. Хороводи укладу: О. Заклинської. 12 осіб. 3 партитурою 25 ц.
Виправа до Америки. Комедійка в 2 дії, 5 осіб 25 ц.
Згода буде. Картина з життя сільських дітей в 3 діях, 11 осіб 25 ц.
Незгода, жартіблива сценка в 1 дії, 3 особи 20 ц.
Пригода до розуму дорога. Сміховинка в одній дії, 4 особи 20 ц.
Школярки Маркія. Сценічна картина з дитячих літ Маркіяна Шашкевича, 10 осіб 10 ц.

Замовлення слати на адресу: "СВОБОДА," 81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

КУПУЙТЕ НОВІ КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ НА 1937 РІК. КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛІНА 60 ц. КАЛЕНДАР БАТЬКОВЩИНА 60 ц. КАЛЕНДАР ПРОСВІТИ 60 ц. КАЛЕНДАР ЗОЛОТІЙ КОЛОС 60 ц. КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД 40 ц. КАЛЕНДАР КРЕНИЦЯ 40 ц. Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статей та оповідань, як також подають практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята. Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня „Свободи” має лише малу кількість тих календарів. Належність просимо посилати разом із замовленням. На С. О. D. замовлень не висилаємо. "СВОБОДА," 81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

У гостинниці: — Вейтер, ті раки несвіжі! Вейтер: — Деж там прошу пана, шойно нині прийшли з Генуї. — То хіба йшли пішки!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

СИРАКІУЗ, Н. Я.

Свято Української Державності.

Заходом Українського Католицького Церковного Хору, при співучасті всіх місцевих українських національних організацій, відсвятковано в нашій громаді 29. листопада 6. р. 18-літню річницю відродження нашої держави на землях Західної України.

Свято почалося панахидою, яку відслужив о. М. Кузів. Підчас панахиди співав хор під управою дяковчителя Зайця. Члени тов. „Українська Січ”, від 282 У. Н. Союзу, і братство св. Петра і Павла, від 39 У. Н. С., явилися в церкві зі своїми прапорами. В церкві переведено збірку на українських інвалідів. В 7 год. вечором відбувся святковий концерт. У програму концерту входили хорів виконання композицій М. Гайворонського і Р. Придаткевича, деклямації шкільних дітей і старших осіб. Співали два хори: молодших і старших. Святковий реферат виголосив п. І. Пігуляк, бувший сотник української армії. Він брав активну участь у визвольній війні українського народу. Як очевидець тих змагань, він зясував ті причини, що довели до упадку нашої держави, як теж подав хід дальшої підготовки до відзискання своєї держави.

Програма була виконана добре. Кінцеве слово забрав о. М. Кузів і в ньому представив, як то інші народи помагають своїм братам за океаном у їх боротьбі за незалежність. Бесідник закляв, щоб ми йшли також тим шляхом і не жаліли жертв для своєї вітчизни. Підчас панахиди зібрано \$8, а по концерті \$28, разом \$32. По відтягненню розходів решту суми вишлеється на українських інвалідів. Такі Листопадові Свята прицинюються дуже до скріплення національного духа серед української імміграції; вони скріплюють нашу віру в наш ідеал і гартують до дальньої боротьби за нашу незалежність.

Гаврил Туркевич. ЮТИКА, Н. Я. На інвалідів.

На 29-го листопаду наша громада справляла запусти й у часі спільного обіду переведено збірку на інвалідів, якою зяналися члениці Сестрицтва Пресв. Богородиці. Збірка принесла \$6.30 і її вислано через Обеднання на призначену ціль. Юлія Кіман.

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ

на 1937 рік В КОЛЬОРАХ, КАЛЕНДАРІОМ ДРУКОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ, СВЯТА ОЗНАЧЕНІ ЧИТКИМ ЧЕРВОНИМ ДРУКОМ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ.

25¢ один -- 5 за \$1.00

- Засидітали козаченята Гудула на пологий місяць вішалі Дічиня в українській строю Український парубок і дічиня сидять коло криниці Хлопець і дічиня у Велюді України. Сини вої, тилдамники Тарас Шевченко Іван Франко Різдво Христове Різдво Христове з ангелами Ангел коронитель над дітьми

Замовлення і гроші слати на адресу: "СВОБОДА," 81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J. (Замовлення на С.О.Д. не будемо вислати).

РОМ, Н. Я. На інвалідів.

Дня 9-го листопаду відбулося Листопадове Свято. По Службі Божій о. В. Кушіль відправив панахиду за полягалих героїв. При гарно прибраній могилі стояли Січовики в одностроях, а це додавало ще більше святочного настрою. На Службі Божій і на панахиді співав хор з Ютики під проводом проф. Петра Ликтея. Опісля переведено збірку на інвалідів, яка принесла \$16. Цю жертву переслано через Обеднання на призначену ціль. Лаврук.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. На інвалідів і визвольну боротьбу.

Центральний Комітет українських національних організацій вислав чистий дохід з Листопадового Свята в сумі \$129.07 до Обеднання, признаючи по половині на визвольну боротьбу й на інвалідів. За Комітет: І. Клок, пресд.; К. Плат, касієр; Варвара Безкоровайна, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. З Листопадового Свята на інвалідів.

Про Листопадове Свято нашої громади, яке під оглядом мистецьким, моральним і матеріальним випало взірчево, вже був допис, а тепер подаємо звіт фінансовий. На інвалідів У. Г. А. зложили: О. Ваврів \$2; Митро Пасічник \$1.25; по \$1: В. Канока, С. Пунда, З. Кончак, П. Кобіль-

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. На „Жіночу Долю”. Одна з члениць тов. У. А. Горожанок у Філядельфії, пані Людвіна Пеленська, вибралася минулого літа до рідного краю. А що пані Пеленська є активною членицею товариства, то інші члениці прийшли попрощати її на дорогу й просили вивідати все в краю і потім їм це переказати. Повернувшись з краю, пані Пеленська дійсно привезла багато цікавих новин, як теж цікавих мистецьких виробів. За гостіною, під вражінням оповідань пані Пеленської, присутні зібрали \$11 на „Жіночу Долю”. Зложили: Рутецька \$1.50; по \$1: Насевич, Рудакевич, О. Штогрин, Яськів, Конопницький, Пеленський, Гайгел, Пеленська; по 50 ц.: Кість, Штогрин, Дубас.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У посмертній згадці про смерть Григорія Кондринського, „Свобода” ч. 292, подано, що цюжний був членом від. 232, а мало бути, що був членом від. 324.

М. Турпот, секр. Нещастя. — Отжеж ви твердите, що тринадцятий приносить нещастя? — Авжеж. Трапилось одного разу, що ми в тринадцяту сиділи при столі. Я сидів тоді якраз з чудною блондинкою. — І не було нещастям? — Так, два місяці пізніше я оженився з нею.

У ресторані. Власник ресторану до гостя: — Чи вас хто обслуговує? — Так, я задоволив, шобі прийшла кельнерка, а вона прийшла й забрала дзвінок.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ БРАТА ГРИНЬКА ГЛАДІЯ до села Рудинки, повіт Підляський. Довгий час перебував в Канаді. Хтоб про нього знав, або він сам, хай зголоситься до: ANDREW HLADY, R. F. D. 1, Somerville, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ до легкої домашньої роботи. Кожне пополудні й неділі вілній. Мусить спати у працодавця. Голоситись треба в скелі: 581 SUMMIT AVENUE, JERSEY CITY, N. J.

СТАЛУ РОБОТУ дістане інтелігентний краєвіць, що знає добре свій флях переробити, направити жіночі й мужські убрання, ринжов упралити скелом. Мусить уміти говорити і писати по англійськи, мусить мати свідоцтво характерности. Голоситись писемно на таку адресу: O. W., Box 348, Jersey City, N. J. 295-300

НА ПРОДАЖ ДЕЛІКАТЕСЕН І ГРОСЕРІЯ. Першорядне уладження. Продаж з причини самотности та старости. Бізнес добре вироблений. 17 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK CITY.

НА ПРОДАЖ ДЕЛІКАТЕСЕН І ГРОСЕРІЯ. З важної причини продам старий, вироблений бізнес, продам дешево для скорого купця. Рент \$18.00 місячно. 634 EAST 13th STREET, NEW YORK CITY.

НА ПРОДАЖ 45-акрова МОЛОЧНА ФАРМА, 6 коров, 1 ялович, бугай, 2 коні, кури, дім на дві родини — 5 і 6 кімнат, річка, жерельна вода. Добре місце для пакування курей. Ціна \$2,700. Пишіть англійською мовою: GEORGE JENSEN, R. 2, Sherburne, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 16th STREET, Between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Тел. GRAMERCY 5-2416. Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

НАЙКРАЩЕ ХОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІІ Даром пробка ЗІЛЛЯ МІЛЕРТОН

СЬОГОДНІШНЄ ОГОЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ СТУПЕНЕМ ДО ЗДОРОВ'Я. Хочемо, щоб найбільше людей пізнали це відоме лікарство, зване, котре доконало таких чуд у недугах шлунка, ревматизму і недугу нерво.

Одна Велика Коробка \$1 виставляє майже на цілий місяць поміч для найгірше хорого. Спеціальна оферта читачам „Свободи”: \$1.00 за одну коробку Мілertonу. \$1.50 за дві коробки Мілertonу. \$2.00 за три коробки Мілertonу. Пишіть за вілани Мілertonу у вашій суспільній аптеці, а як там його не мають, то вишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Протребуюмо агентів.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОКН, БРООКЛІН, НЬЮ-ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2868. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 185 St.), BROOKLYN, N. Y. Tel. Ludlow 4-2868.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (73)

Олд Таймер здригнувся, коли банда дикунів з настороженими списами окружила його. Звертаючись до Боболя, він з огірченням прошептав: „Ти обіцяв врятувати мене!” „Тихо”, відповів Боболь. „Я врятую тебе, але наперед ти мусиш відвідати святиню. Тому не журися й май терпеливість. Твоя безпека лежить мені на серці”.

Тарзан, який слідував крок за кроком за цю бандою, стояв тепер від них віддалений кілька кроків. Одначе він був захищений за куц і ніхто його не запричмував. Він мав перед собою усіх дикунів і коли би був хотів, то відважним нападом він міг їм вирвати Олд Таймера з рук. Одначе він цього не робив, бо хотів викрити їх логовище.

Дикуні шпурнули брутально білим в'язнем до човна й усівши самі у нього, поїхали вниз рікою. Довкруги човна з в'язнем плули кілька човнів з озброєними дикунами. Олд Таймер не дуже довіряв Бобольові. Він прочував, що цей хитрий дикун може його вивести в поле. Але він не мав іншого вибору, як мовчати і покищо користися долі.

Тарзан, а за ним малпа Нкіма видряпалися на дерево і звідти слідували за зникаючим гуртом. Вони бачили, як рікою перепливали враз ураж крокодилі. Деколи від наглої появи човнів вони зчиняли у воді метушню. А човни плули все вниз і вниз. Далеко, напруживши ввесь свій зір, Тарзан побачив острів. Він відразу вгадав, що туди прямують дикуни.